

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет психології, соціальної роботи та спеціальної освіти
Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Проректор з наукової роботи
Наталія ВІННІКОВА
_____ 2023 р.

ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

НАУКОВО-ВИКЛАДАЦЬКА ПРАКТИКА

для аспірантів

спеціальності 231 Соціальна робота

освітнього рівня третього (освітньо-наукового)

освітньо-наукової програми «Соціальна робота»

Київ – 2023

Розробник:

Веретенко Тетяна Григорівна, кандидат педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Інституту людини

Програму практики розглянуто і затверджено на засіданні Вченої ради Інституту людини

Протокол від 31 серпня 2021 року № 9

Секретар *[підпис]* (Тетяна СПІРИНА)

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи

Протокол від 31 серпня 2021 р. № 13

Завідувач кафедри *[підпис]* (Тетяна ЛЯХ)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-наукової програми «Соціальна робота»

25 серпня 2021 р.

Гарант освітньо-наукової програми *[підпис]* (Жанна ПЕТРОЧКО)

Робочу програму перевірено

31.08.2021 р.

Завідувач аспірантури, докторантури *[підпис]* (Ілона ТРИГУБ)

Пролонговано:

- на 2022/2022 н.р. *Лех П. П.* (ПІБ), «29» 08 2022 р., протокол № 15
- на 2029/2029 н.р. *Лех П. П.* (ПІБ), «28» 08 2023 р., протокол № 16
- на 20__/20__ н.р. _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № __
- на 20__/20__ н.р. _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № __
- на 20__/20__ н.р. _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № __
- на 20__/20__ н.р. _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид практики	Науково-викладацька	
Мова викладання, оцінювання	Українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4 / 120	
Рік навчання	3	3
Семестр	5	5
Кількість змістовних компонентів з розподілом:		
Обсяг кредитів	4	4
Обсяг годин	120	120
Тривалість (у тижнях)	3	3
Форма семестрового контролю	залік	

2. База практики

Базою для проходження практики, як правило, є кафедра, на якій працює керівник аспіранта або випускова кафедра.

3. Мета та завдання науково-викладацької практики

Мета: Поглиблення і розширення комплексу професійних компетентностей та якостей аспірантів, необхідних для майбутньої самостійної науково-педагогічної діяльності.

Завдання:

- 1) розвинути здатності до формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору;
- 2) сприяти удосконаленню здатності до ініціювання та втілення інновацій для інтеграції науки і практики, розв'язання суспільно значущих проблем;
- 3) сформуванню здатності до використання загальнонаукових та спеціальних методів досліджень, які спрямовані на пізнання досліджуваних явищ та соціальних процесів;
- 4) поглибити здатність дотримуватися етики наукового дослідження та деонтологічних принципів соціальної роботи;
- 5) удосконалити здатності до апробації результатів наукового дослідження, їх поширення та впровадження у практику соціальної роботи, до використання методів наукового дослідження для оцінювання практики соціальної роботи, до впровадження інновацій у професійну діяльність;
- 6) сприяти формуванню психолого-педагогічних та методичних умінь викладання відповідних навчальних дисциплін у системі вищої школи, професійного і педагогічного спілкування зі студентською аудиторією;
- 7) сприяти розвитку здатності до впровадження інновацій у професійну діяльність.

4. Результати проходження науково-викладацької практики

У результаті успішного проходження науково-викладацької практики аспіранти досягнуть таких результатів навчання:

- ПРН 4. Генерувати нові ідеї.
- ПРН 7. Застосовувати категорійно-понятійний апарат, новітні теорії, концепції, технології та методи, необхідні для розв'язання комплексних проблем у галузі професійної діяльності.
- ПРН 8. Використовувати загальнонаукові та спеціальні методи досліджень, які спрямовані на пізнання досліджуваних явищ та соціальних процесів.
- ПРН 12. Дотримуватися етики наукового дослідження та деонтологічних принципів соціальної роботи.
- ПРН 13. Розробляти та застосовувати інструментарій, проводити теоретичне та емпіричне дослідження, аналізувати й узагальнювати та презентувати його результати, обґрунтовувати висновки.
- ПРН 14. Апробувати результати наукового дослідження, поширювати та впроваджувати їх у практику соціальної роботи.
- ПРН 16. Використовувати методи наукового дослідження для оцінювання практики соціальної роботи.

5. Структура практики

Етапи проходження практики та види діяльності студентів	Розподіл годин між видами робіт
Установча конференція у форматі засідання кафедри-базис з науково-викладацької практики (отримання завдань, рекомендацій та форми звітності).	6
Спостереження за професійною діяльністю викладачів кафедри	12
Підготовка наукової публікації (науковий компонент):	
1) Опрацювання джерелознавчої бази для наукової статті	12
2) Підготовка матеріалів для статті	18
3) Подання статті до друку	6
Планування, викладання та аналіз результатів власної професійної діяльності (викладацький компонент):	
1) Відвідування лекцій та семінарських/практичних занять викладачів	12
2) Підготовка та проведення лекційного та семінарського/практичного заняття	24
3) Розробка завдань для самостійної роботи студентів/модульного контролю/ розробка елементів електронного навчального курсу/інші завдання	18
Підготовка та подання звіту про проходження практики.	6
Обговорення проведення навчальних занять з викладачами випускової кафедри.	4
Презентація результатів практики на кафедрі-базі.	2
Усього	120

6. Зміст практики

6.1. Особливості організації і проведення практики

Науково-викладацька практика у системі підготовки докторів філософії є компонентом професійної підготовки до науково-педагогічної діяльності у закладі вищої освіти. Цей вид практики спрямований на систематизацію та закріплення знань, умінь і навичок провадження науково-методичної та навчально-методичної роботи, зокрема удосконалення навичок структурування і психологічно грамотного перетворення наукового знання в навчальний матеріал; використання методів і прийомів складання навчальних завдань, технологій підбору релевантного навчального матеріалу; реалізації умінь об'єктивного оцінювання результатів навчання, а також набуття досвіду організаційної роботи, зокрема через підготовку та проведення наукових заходів різного рівня тощо.

Організатором практики аспіранта є випускова кафедра аспіранта.

Науково-викладацька практика має дві частини: наукову та викладацьку, кожна з яких містить певний розподіл годин та завдань.

6.2. Завдання аспірантів під час проведення практики:

1. Вивчення досвіду наукової роботи і викладання провідних викладачів Університету під час відвідування аудиторних занять з навчальних дисциплін.

2. Підготовка наукової публікації (статті).

3. Розробка плану та змісту навчальних занять, методична робота з дисципліни.

4. Самостійне проведення навчальних занять з дисципліни (семінарів, практичних занять, лекцій).

5. Участь в оцінюванні якості різних видів робіт студентів.

6. Індивідуальна робота зі студентами, керівництво науковими студентськими дослідженнями.

7. Розробка дидактичних матеріалів до занять, участь у позааудиторних заходах, надання індивідуальної допомоги студентам.

6.3. Обов'язки аспірантів під час проходження практики:

Під час проходження аспірант зобов'язаний:

– під час установчих зборів (до початку практики) ознайомитись із наказом про проведення практики;

– своєчасно прибути на установчі та звітні збори;

– одержати від керівника Програму практики консультацію щодо форм звітності та оформлення необхідних документів;

– у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені Програмою практики;

– нести відповідальність за виконану роботу;

– своєчасно оформити звітну документацію;

- захистити звіт про проходження практики.

6.4. Обов'язки керівника практики.

Керівник практики зобов'язаний:

- ознайомити аспірантів з Програмою практики, її метою, завданнями, критеріями оцінювання результатів, вимогами до звіту про практику;
- здійснювати контроль за своєчасним прибуттям аспірантів для проходження практики, за виконанням ними програм практик;
- надавати методичну допомогу під час виконання завдань практики;
- брати участь в установчих та звітних зборах;
- оцінити результати проходження практики.

7. Контроль навчальних досягнень аспіранта

7.1. Система оцінювання навчальних досягнень аспірантів

Денна форма

Вид діяльності аспіранта	Форма звітності	Максимальна кількість балів		
		За одиницю	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Опрацювання джерелознавчої бази для наукової статті	Стаття	20	1	20
Підготовка матеріалів для статті	Стаття	60	1	60
Подання статті до друку	Стаття	20	1	20
Відвідування лекцій викладачів	Аналіз	1	5	5
Відвідування семінарських/практичних занять	Аналіз	1	5	5
Проведення лекційного заняття	Методрозробка	10	4	40
Проведення семінарського/практичного заняття	Методрозробка	10	3	30
Розробка завдань для самостійної роботи студентів/модульного контролю/ розробка елементів електронного навчального курсу/ інші завдання	Методрозробка	5	4	20
Разом:		-		200
Максимальна кількість балів: 100				
Розрахунок коефіцієнта: $200:100=2$				

Заочна форма (частина практики «викладацька»)

Вид діяльності аспіранта	Форма звітності	Максимальна кількість балів		
		За одиницю	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Опрацювання джерелознавчої бази для наукової статті	Стаття	20	1	20
Підготовка матеріалів для статті	Стаття	60	1	60
Подання статті до друку	Стаття	20	1	20
Відвідування лекцій викладачів	Аналіз	5	2	10
Відвідування семінарських/практичних занять	Аналіз	5	2	10
Проведення лекційного заняття	Методрозробка	10	2	20
Проведення семінарського/практичного заняття	Методрозробка	10	2	20
Розробка завдань для самостійної роботи студентів/модульного контролю/ розробка елементів електронного навчального курсу/ інші завдання	Методрозробка	8	5	40
Разом:			-	200
Максимальна кількість балів: 100				
Розрахунок коефіцієнта: $200:100=2$				

7.2. Перелік звітної документації

1. Звіт про проходження практики (додаток А)

7.3. Вимоги до звіту про практику

Звіт про практику повинен включати перелік основних видів діяльності, що були виконані аспірантом під час практики із зазначенням форм, в яких були втілені їхні результати та кількості балів, наданих аспіранту за виконання кожного із видів діяльності керівником практики. До звіту мають бути додані копії матеріалів наукової роботи аспіранта, виконаної під час практики (статей, доповідей, презентацій, тощо)

Звіт підписується і затверджується керівником практики (науковим керівником) та подається у термін, встановлений кафедрою- базою практики.

7.4. Система контролю та критерії оцінювання

Контроль за виконанням аспірантом завдань практики здійснюється керівником у формі безпосереднього спостереження за його діяльністю, аналізу результатів проведеної аспірантом під час практики наукової діяльності (статей, доповідей, презентацій, тощо), співбесід з аспірантом,

обговорення виконаних завдань наукової практики з викладачами випускової кафедри

Підсумки практики підбиваються на останньому засіданні кафедри, яке передує даті закінчення науково-викладацької практики.

Критеріями оцінки є:

1. Успішність виконання аспірантом індивідуальних завдань практики.
2. Дотримання аспірантами етичних правил, правил внутрішнього розпорядку закладів вищої світи.

3. Власна активність, ініціативність аспіранта у процесі виконання завдань практики.

4. Повнота, логічність і досконалість звіту про проходження практики.

5. Якість, коректність, теоретична грамотність і практична цінність наданих методичних матеріалів.

Керівник практики оцінює результати проходження практики аспірантом. Звітування аспіранта про проходження практики здійснюється на звітних зборах у рамках засідання кафедри – бази практики. Рішення кафедри затверджується підписом керівника практики і завідувача відповідної кафедри.

7.5. Шкала відповідності оцінок.

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань/умінь/навичок в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань/умінь/навичок в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань/умінь/навичок з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань/умінь/навичок із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань/умінь/навичок
F, FX	1-59 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним проходженням – досить низький рівень знань/умінь/навичок, що вимагає повторного проходження

8. Рекомендовані джерела

1. Вайнола Р. Х., Ясточкіна І. А. Організація та проведення соціально-педагогічного дослідження : навч. – метод. посіб. Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2016. 219 с.

2. Закон України "Про вищу освіту" URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/page?text=%F4%B3%EB%EE%F1%EE%F4%B3%BF+%E4%EE%EA%F2%EE%F01>

3. Методичні рекомендації з розроблення робочих програм навчальних дисциплін. URL: http://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vdd/documenty/rozdil_10/nakaz_359_25.05.2018.pdf

4. Положення про ЕНК: порядок створення, сертифікації та використання у системі е-навчання Київського університету імені Бориса Грінченка (зі змінами). URL: http://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vdd/documenty/rozdil_7/nakaz_318_08.05.2019.pdf

5. Положення про організацію освітнього процесу (редакція 2019 року) URL: http://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vdd/documenty/rozdil_10/nakaz_817_15.12.2017.pdf

6. Положення про організацію та проведення практики аспірантів Київського університету імені Бориса Грінченка. URL: http://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/apirantam/polozh_prakt_2019.pdf

7. Правила внутрішнього розпорядку URL: http://kubg.edu.ua/images/stories/regulations/reg_docs/pravylyla_vn_rozporiadku.pdf

8. Хоружа Л. Л. Морально-етичні принципи та норми наукової діяльності // Вища школа, 2015. № 6. С.9-19.

9. Додаткові ресурси

1. Нормативна база [Електронний ресурс]: <https://mon.gov.ua/ua/tag/atestatsiya-kadriv-vishchoi-kvalifikatsii>

2. Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс]. Електрон. дан. Київ : Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19>

